

Uredništvo v Gornji
Radgoni, Spod. Griz
štev. 9, pritličje.
Rokopisov ne vrača.

Izhaja vsak četrtek
zjutraj in stane s
poštino vred za
celoletno 24 Din, za
leta 12 Din, za
leta 6 Din.

Posamezna številka 75.

Poština plačljiva v gotovini.

*na knjižnico
Ljubljano*

LSKA STRAŽA

SILLO OBMEJNIH SLOVENCEV

Upravništvo v Gornji
Radgoni, Spod. Griz
štev. 9, pritličje.
Telefon štev. 7.

Inserati: Ena šest-
stolpna petitvrsta
stane 1 Din 25 para.
Pri večkratni objavi
primeren popust.

Posamezna številka 75 p

27. šte.

Gornja Radgona, dne 5. julija 1923.

V. leto.

Vse za puško in nož za izobrazbo -- nič!

Veliki apostoli miru, kakor blagopokojni in sedanji sv. oče, potem veliki Wilson in drugi so zamislili veliko mirotvorno svetovno državo, katere temelj bi bila krščanska ljubezen do bližnjega. Njih glas, dasi mogočen in vpliven, ostal je vendarle glas vpijočega v puščavi. V barbarski kapitalistični dobi posurovelosti je tak glas zamanj. Celo demagoški Radič je ubral mirotvorne strune, ker je zasledil v svojem ljudstvu skrito nagnenje do mirnega sožitja, po katerem hrepeni vseskozi delaven in po napredku hrepeneči narod Slovencev in Hrvatov. Človek bi mislil, da bo cel svet pristal na njegove pridige o miru brez orožja, pa temu ni tako! Kakor vsi veliki duhovi tako tudi ženijalni demagog g. Stipica Radič so brez moči. Kajti na svetu vlada grabežljivi kapitalizem, ki se samo s pomočjo militarizma drži po koncu. Saj pravi naš narod: Denar, sveta vladar!

Krivica se tudi drugače ne more vzdržati na površini, kakor s surovo, plačano silo. Tako se vsi veliki svetovni računi saldirajo (poravnajo), s surovo silo, z orožjem. Celi svet, najsi se baha še s tako kulturnostjo ni nič drugega kakor ogromna, smrdljiva — klavnica! In kako je prišlo do tega? Nadoblast je dobil kapitalizem in ta se hoče na vsak način uveljaviti za večno. Za trajno sredstvo si je izbral — militarizem, ki ima tudi v naši svobodni Jugoslaviji močnega zaščitnika in zagovornika. Pri nas se, dasi smo miroljubno, delavno, po vsestranski omiki hrepeneče ljudstvo — vse žrtvuje za militarizem. V naši politiki, ki bi morala biti politika dela miru in ljubezni, se vedno rožlja z orožjem, izziva sosede, vznemirja javnost, osobito pa obmejno prebivalstvo.

Kakor pri nas, tako je danes žalibog povsod na svetu: Drzni in oholi militarizem diktira celemu svetu. On je orodje kapitalizma.

Poglejmo bratsko Rusijo! Boljševiki z naukom miru na jeziku se pripravljajo pod krinko gesla: Bratstvo, svoboda in enakost na novo vojno, se oborožujejo, naročujejo topove in municijo, brusijo bajonete. Vse to v imenu bratstva, svobode in enakosti, da se pribori trajni in pravični mir.

Pred nedavnim se je veliki oznanitelj svetovnega miru samosilnik in žid Trocki (Apfelbaum), ki je našega jugoslovanskega orjunskega poglavarja Pribičevica verna slika, da bo l. 1925 ruska boljševiška armada tako sijajno opremljena, da bo lahko šla proti celemu svetu v vojno! Tako pojmujejo boljševiški kapitalisti boj proti militarizmu.

Naravno je, da se ruski sosede tudi pripravljajo in da ne držijo križem rok. Prošli mesec je prineslo časopisje vest, da potuje svetovnoznani francoski general Foch (izg. Foš) na poljsko. Gotovo ni šel črešenj kupovat. Vsakemu političnemu otroku je znano, da se gledata Francija in Nemčija kot pes in mačka, zato je Franciji potrebna Poljska, kateri bo zopet francoski militarizem pomagal če bi bilo treba proti Rusiji.

Raditega je imenovani general obiskal tudi Čehoslovaško republiko in kakor zatrjujejo dobropoučeni ljudje, pride tudi — k nam. Zakaj ne? Saj smo na glasu kot najbolj pretepaški narod celega sveta. Za nami pridejo le še Zamorci in Indijanci.

Pred kratkim je bil v zbornici sprejet takozvani vojni zakon in sedaj se pripravlja vlada g. Pašiča, da najme v Franciji „neobhodno potrebno“ posojilo od 100.000.000 francoskih frankov v svrhu vojaških dobav in nabav . . .

In g. Radič, namesto da bi šel v Beograd, kjer bi njegova beseda nekaj zalegla, modruje po Hrvaški „mirotvorni republiko“ — posojilo pa bo prišlo na hrbet potrpežljive slovensko-hrvaško-srbske raje.

Ako pogledamo k sosedom, najdemo tudi tam isti pojav. Lačna Avstrija, naduta Madžarska, ohola in zahrbtna Italija, nad vse prijazna Romunija vse se pripravljajo, da podpre militarizem. Avstrija znova misli na skorajšno spojitev z militaristično Nemčijo, Madžarom diši Prekmurje in Banat, Italija pa sega svoje kremplje po Sloveniji. Mussolini je s fašizmom podprl kapitalistične težnje, katerih orodje in sredstvo je baš — militarizem, proti kateremu boriti je dolžnost vsakega pametnega človeka. In z Mussolinijem je madžarski grof Bèthlen pil bratovščino v Rimu gotovo ne iz dolgega časa. Italija zalaga Madžarsko z orožjem. Oba soseda pa sta nam precej enako prijazna.

Nemčija, prožeta do kosti od Viljemovega militarističnega duha je sicer brez stalne vojske. Ali Hindenburg in Ludendorff sta šla med narod pa mu pripovedujeta, da je samo militarizem dvignil sloves Germanije. Nemci, obupani, sestradani, revni vidijo propast svojega denarja in verujejo . . .

Enako je z Anglijo. Vsepovsod pošilja svoje bojne ladje, križari in izziva vsepovsod. Nedavno bi imeli v naši neposredni bližini (Grška in Turčija) radi Anglije zopet vojno.

In tako bi lahko našteval še dokaj primernih vzgledov. Toda to zadostuje.

Tako je torej z militarizmom, to črno pošastjo, ki leži kakor mora na vseh narodih sveta. Militarizem se ne da pregnati s frazami, s pridigami, prežetimi s prazno obljubo po mirotvorni republiko Radičevega patenta. Treba je smotrenega dela, da se militarizem omeji, v kolikor pa je potrebno zlo, pa zmodernizira in spopolni. Radič sedi doma, govoriči o miru in proti militarizmu, ne gre pa v zbornico, kjer se militaristični računi na škodo naroda nemoteno saldirajo. — Pašiču je prav, da Radiča ni v Beograd, ker lahko mirno izvršuje načrte militaristične Francije. Močna opozicija bi pri debati o vojaškem zakonu dosegla mnogo. Slaba opozicija pa je glas vpijočega v puščavi. Vendar so naši poslanci storili tudi v tem vprašanju mnogo, pa brezdvomno bi storili več, ako bi Radiča srečala pamet. — Samolastni radikali stremijo za čim večjim militarizmom, narod pa propada kulturno in gospodarsko.

Manj vojašnic, več šol! Potem bomo brezdvomno nadkrilili surovi militarizem, ki je naša propast.

R. B.

Vinska razstava na letošnji „Industrijsko-obrtno vzorčni izložbi“ v Mariboru.

Kakor na lanski „Pokrajinski obrtni razstavi“ se vrši tudi na letošnji „Industrijsko-obrtno vzorčni izložbi“, ki se vrši v času od 15. do 26. avgusta 1923. v Mariboru, razstava naših domačih vin. Lanska udeležba na razstavi je bila v čast vsem našim vinogradnikom. Saj so pokazali, kako dobro kapljico rode naše svetovnoznane gorice ob skrbni in strokovni obdelavi. Res da lansko vino, ki prihaja v prvi vrsti v poštev za razstavo, po svoji kakovosti ne dosega predlanskega pridelka, vendar pa bi bila sramota, če bi naši vinogradniki letos izostali na razstavi. Kljub slabši kakovosti napram predlanskemu pridelku naša vina še vedno prednačijo.

Vinski trg je skrajno slab. Zato ga moramo skušati z vsemi sredstvi zopet dvigniti in ga spraviti na ono višino, ki odgovarja našim potrebam in ki bo vzdrževala vinske cene na primerni višini. Kot najuspešnejše sredstvo so se doslej v vseh takih slučajih izkazali velesejmi in razstave, ki jih obiščejo kupci iz cele države in inozemstva. Tu je mogoče pokazati pridelok širšemu krogu interesentov in tako dvigniti zanimanja za naša vina. Letos se nam obeta zopet bogat pridelek. Če se vinski trg do nove trgatve ne bo odprl, bodo cene vinu še naprej padale in to bodo morali utrpeti predvsem producenti to so vinogradniki. — Zato je nujno potrebno, da skušamo to, kar bo pomenilo za naš naravnost katastrofo, preprečiti. Najugodnejša prilika zato se nam nudi na razstavi, ki je zvezana z razmeroma malimi stroški in kolikor-tolikim uspehom. Zato pozivljamo vse vinogradnike, da se udeležijo letošnje razstave. Vsa pojasnila daje vinarski oddelek kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru. Razstavni odbor si bo prizadeval, da privabi čim več kupcev in tako ustreže vsestranski potrebi in želji. Najavljen je že obisk iz Češke in Poljske, ter zlasti tudi iz južnih delov naše države. Ker je pogodba glede izvoza naših vin v Čehoslovaško razveljavljena, je nujno priporočljivo, da na razstavi pokažemo, kaj pridelamo in tako neposredno vplivamo na merodajne činitelje, da nas pri sklepanju trgovinskih pogodb upoštevajo po naši želji in potrebah. Zato še enkrat: Vsi vinogradniki, udeležite se polnoštevilno vinske razstave!

Politični pregled.

Atentat na min. predsednika. Pred Vidovim dnevom je neki Milan Rajič, pristaš Svetozarja Pribičevica (kakor je sam izjavil na sodniji) iz nizkotne osebne maščevalnosti streljal na min. predsednika g. Nikolo Pašiča. Atentat, kateremu pripisujejo nekateri političen namen — k sreči ni uspel. (O atentatu se je pri nas zvedelo še-le po sklepu zadnje številke. Ker nam gotovi del naše javnosti podtika, da nalašč ne komentiramo „svetovnovažnega“ dogodka, bo v uvodniku prihodnje številke naše stališče natančno precizirano. Uredn.)

Delo naših poslancev se zrcali iz poročil o skupščinskih sejah, ko se radikalna vlada z vso silo trudi, da uzakoni svoje roparske za-

konske načrte, je odpor poslancev SLS proti temu vsak dan jačji. Zadnji govor v parlamentu v zakonodajnem odboru, posebno srditi spopadi v finančnem odboru vzbujajo pozornost javnosti. Vedno očitnejše pa je na drugi strani, da demokratska opozicija pojema. Medtem ko so naši poslanci z vso srditostjo v finančnem odboru nastopali zoper strašno povišanje davkov v naših krajih, medtem ko so s svojim najodločnejšim nastopom dosegli vsaj sklep, da bo Slovenija vsaj nekaj dobila od države, so demokrati molčali in jih večinoma sploh ni bilo v odseku. Da more sedanja vlada tako ogromno poviševati davke, da more tako zapostavljati slovenske in hrvaške dežele, da more tak vojaški zakon sploh pred zbornico, temu so krivi demokrati in pa tisti, ki pasivno sede doma, čakajo boljših časov in upajo, kdaj bo iz Pašičeve brade zrastle revizijska ustave.

Poslanec Jugoslov. kluba Josip Vrečko je pri razpravi za kredit minist. za pošte in brzojav ostro bičal skrajno slabe razmere pri poštah v Sloveniji: Nameščenci, uradništvo, kakor sluge so sramotno slabo plačani, podeželski sli pa za svoje naporno delo naravnost škandalozno grdo. Zahteva slov. besedilo na poštah nakaznicah, kjer je sama cirilica. Naglašja, da zamore edino avtonomija v tem oziru napraviti red. — Nadalje so odločno nastopili proti novemu davčnemu in vojnemu zakonu, potem proti famoznemu zakonu o prisilnem delu, takozvanem kuluku ter dosegli črtanje mnogih točk citiranih zakonov.

Dopisi.

Gornja Radgona. Približuje se doba pajsijh dni, zato ni pri nas nič posebnih novic. — Zadnji čas je stopila na površje zanimiva tihotapska afera, o kateri so vedeli drugi listi poročati bajke. Na to vse se še povrnemo, ko bo zadeva popolnoma jasna. Dva finančna stražnika (graničarja) sedita v zaporu. — Trganje lepakov. Ponovno smo grajali skrajno nelep pojav trganja lepakov, ki se je zadnji čas zopet ponovil. Pobalinstvo te vrsie je vredno najstrožje obsodbe.

Križevci pri Ljutomeru. Tukajšnje gasilno društvo priredi dne 15. julija t. l. svojo 30 letnico, združeno z javno tekmo ter veliko ljudsko veselico na prostem. Ker imajo gasilna društva že v svojem geslu „Bogu v čast, bližnjemu v pomoč“, izražen svoj vzvišen namen in ker tega tudi resnično udeležujejo, upamo, da bodo vsi s svojo udeležbo pripomogli k čim večjemu uspehu slavnosti. Vsa društva v okolici se naprošajo, da isti dan opuste svoje prireditve. V slučaju slabega vremena, se vrši prireditev dne 22. julija 1923.

Ljutomer. Nastop Ljutomerskega orlovskega okrožja se vrši v nedeljo, dne 8. julija, ker se vsled povodni ni mogel vršiti dne 1. julija. Spored: Ob 8. uri zjutraj zbirališče na dvorišču katoliškega doma. Ob 1/2 10. uri služba božja v cerkvi, popoldne ob 3. uri javna telovadba v Seršenovem logu. Za okrepčilo preskrbljeno v raznih šotorih. K obilni udeležbi uljudno vabi Odbor. — Bog živi!

Ljutomer. V nedeljo dne 24. junija nas je posetila Mariborska Glasbena Matica. Prihitela je k nam v dobrem razpoloženju iz G. Radgone z dopoldanskim vlakom. Na kolodvoru je čakalo že mnogo ljudi z zastopniki raznih narodnih društev, na čelu tržka godba. Slovensko pevsko društvo je pozdravilo v krepkih besedah po odborniku g. Pernetu. Po odzdravu je spreved korakal v trg, kjer je kar dežilo najlepših šopkov v čast milim gostom. Pozabiti ne smem tudi lepih šopkov, s katerimi so bili gostje že na kolodvoru po nar. gospicah ovenčani. Na trgu je pozdravil Gl. M. v imenu občine župan g. Babnik na kar so zapeli v moškem zboru mogočno skladbo. Ves trg je bil kar očaran krepkih akordov naših milih gostov. Po ogledovanju trga je Gl. M. pogoščena na Triglavu in popoldne točno ob pol 4. uri se je pričel koncert v nabito polni telovadnici. Prihiteli so zastopniki vseh sosednjih župnij, zlasti člani raznih pevskih zborov, češ, da se tu lahko kaj nauče. Občinstvo je sledilo točko za točko prav pozorno ter si je dalo duša s krepkim aplavzom in tudi obdaritvijo štirih šopkov in enega venca g. kapelniku in solistom v znak udanosti in hvaležnosti. Vse skladbe so bile točno, sigurno, s pravo fineso in s pravim razumevanjem proizvajane. Z eno besedo, bil je to prvovrsten koncert, kakoršnega še ni bilo v trgu. Gl. M. sme biti ponosna na uspeh. Želimo da deluje v tem smislu po načrtani poti naprej; upamo pa tudi, da jih zopet slišimo v kratkem v Ljutomeru, če ne prej pa gotovo takrat, ko bo dograjena naša železnica. Čast in hvala za požrtvovalni trud slavne „Glasbene Matice“ iz Maribora!

Radinci. Naš g. postajenačelnik, ki je mož čudnih manir bo imel za svoje netaktno postopanje napram domačinom in potnikom priliko, da se pri sodišču nauči primerne obnašanja.

Troperesna deteljica. Dr. Potzinger, F. Jurkovič in poštar Ivanuša toži naše uradništvo za žaljenje — (česa?) — no, časti. Naj imajo svoje veselje. Prva ali bolje najbližja bodočnost bo pokazala, koliko časti ima ta luftinžinjska gospoda v zalogi!

Bralno društvo Stročja ves—Pristava je darovalo po g. Fr. Severju za Obmejni tisk. sklad 120 K. Nadalje so darovali vč. g. Josip Weigl, župnik pri Sv. Križu 10 Din, g. Josip Vogler, lastnik Petanjske Slatine 100 Din. Kolesarski klub Hrastje-Mota 25 Din. Prisrčna hvala! Kje so druga društva? Zganite se, potreba je velika.

Prijatelji Orlovске mladine, pozor! Nameravana Orlovska prireditev dne 1. julija, se je morala vsled povodni na telovadišču, preložiti na dan 8. julija. Tem potom vabi Ljutomersko Orlovsko okrožje vse prijatelje katoliške mladine vse Muropoljce in Prekmurce, da se te slavnosti v nedeljo dne 8. julija v Seršenovem logu v obilnem številu udeležijo. Za okrepčilo bo po prleško preskrbljeno. Pri telovadbi nastopijo člani, članice in naraščaj. Sodeluje Ljutomerska tržka godba. Bog živi!

Ali sem poravnal naročnino?

Urša: No, pa naj bo. (Odpre usta široko, pomoli jezik ven).

Peter (pogleda): No, ali nisem vedel? Malo težko bo šlo. Na jeziku je, na jeziku, dušica. Potrpeti bo treba. Če ta bolezen zastara — (važno, pomenljivo) treba bo noža...

Urša (prestrašena): U — noža? Zakaj? Saj ne čutim bolečin na jeziku. Vse drugo bolezen imam v mislih.

Peter (nevoljno): Bolezen gor, bolezen dol — naj bo kjer hoče, naj te ščiplje ali grize, trga ali boli — eno je gotovo, da prihaja vse od jezika. — Le verjemi mi. Ostarel sem v svoji zdravniški službi. S čarodajnim izrekom, ki ti ga po ozdravljenju povem po naše, kaj pomeni, lahko koj začnem s zdravljenjem. (Prijazno). Pokaži jeziček, Uršika. Tudi dušne bolezni se ozdravljajo s pobožnimi izreki iz knjige pretopne čarovnice Babonides.

Urša (odpre usta, pomoli jezik, zopet zapre usta): No, pa poskusim. Škodovati ne more, če pa koristi, pa nič ne stane. Pa naj bo. (Pomoli jezik).

Peter (pomenljivo z basom, s prstom — kazalcem dela kroge nad jezikom): Sedaj pa zatisni oči in trdno misli, da bo pomagalo. — (Reče trikrat): „Lingua mulieris taceat semper“. No, vidiš, otrok moj. Sedaj odpri oči.

Urša (odpre oči): Bo kaj pomagalo?

Peter: Če si trdno misliš na ono stvar, ki te teži, bo.

Urša: Seveda sem. Ali dobim tudi kakšne kapljice?

Peter: Kapljice za srce, ali kaj?

Tedenske novice

Učiteljišča v naslednjem letu ne bodo imela 1. letnika. Ker so že vsa učiteljska mesta na osnovnih šolah zasedena, se letošnje leto ne odpre 1. letnik na nobenem slovenskem učiteljišču. Šele, ko bo potreba, se zopet otvori prvi letnik. Opozarjamo na to stariše, ki mislijo dati študirati svoje otroke za učitelje.

Orjuni je začela slaba presti. Od začetka je ona tepla, zdaj pa njo tepo. Po zadnjih vesleh povsod odnaša batine. Najprej so se ji postavili po robu „Hanaoci“, to je, hrvatska nacionalna omladina, zdaj pa se je osnovala v Vojvodini „Srnao“, srbska nacionalna omladina, ki je še hujši. V Subotici so Orjunaši bili od Srnaocev nedavno temeljito nabunkani. Tako so zdaj širokoustni Orjunci postali pravi „objectum fopabile“. (Predmet za norčevanje).

Kmetska tlaka oživljena. Balkanska vlada v Beogradu je v zakonu za dvajstine zopet oživela kmetsko tlako, ki je pri nas že precej nad pol stoletja odpravljena. V členu 22. tega zakona zahteva, da more oblast vsako leto dvakrat po sedem dni poklicati vse kmete in sicer samo kmete na brezplačno delo za popravo cest. Vsi nekmetje se bodo lahko z nekaj dinarji odkupili. Najprvo naš kmet plača davkov neprimerno več kot plačuje srbski kmet in kot je plačati dolžan. S temi davki potem Srbi popravljajo svoje ceste. Zakaj po istem zakonskem načrtu je za popravo srbskih cest vnešenih 107 milijonov dinarjev, za slovenske ceste pa niti en vinar. Končno pravi gospod balkanski minister: slovenski kmet, si svoje ceste sam popravlja s tlako. To je tako nečuvvena krivica, ki jo hoče na podlagi samostojno-liberalnega centralizma zadati finančni minister slovenskemu kmetu, da človeku mora kri zavreti. Radi odločnega nastopa naših poslancev, ki so kratkomalo izjavili, da slovensko ljudstvo balkanske tlake ne bo sprejelo, se je finančni minister za toliko umaknil, da se bo tlaka uvedla samo tam, kjer se bo zanj izreklo prebivalstvo.

Kam gredo milijarde? Za armado gredo, za armado. Nedavno se je mudil v Beogradu general Le Ronde, ki se je z našim generalnim štabom dogovoril, da potrebuje naša država ne samo močno armado na kopnem, ampak tudi možno mornarico, zlasti mnogo torpednih rušilcev in podmornikov. Od generala Le Ronde so

Roman Bendé:

Čudotvorna pijača.

(Kmečka burka v štirih dejanjih, prirejena po humoreski iz moje mladosti.)

(12. nadaljevanje.)

Urša: Po svet sem prišla. Po dober svet in zdravilo. —

Peter: Ali ti je kaj zbolelo? (Vstane, potisne stol k mizi). Pa sedi, Uršika, tu k meni sedi. Četudi sem star, pri dekletih, kakor si ti — sem rad vsikdar.

Urša: Ne šali se, dobri Peter. Deklé sem nekdaj bila, dokler me ni Miha Mevžič vjel, ta Miha je moja pokora in moja bolezen.

Peter: Ne bo tako hudo. Vse se izravna. Odnehati je treba, dušica, to je vsa skrivnost.

Urša: Odnehati? Ti tega ne veš, ko nisi bil nikdar oženjen.

Peter: (strogo). Po kaj si pa prišla?

Urša (mirno): Oprosti, nisem te hotela žaliti. Ti imaš vedno prav. Kjer nobeno zdravilo ne pomaga, si gotovo ti rešitelj. Ali imaš kapljice za neko stvar?

Peter: Kapljice? Le zanesi se, da pomaga. Hej, dušica, pokaži jezik.

Urša: Jezik?

Peter: Seveda — jezik. Na očeh in licu se ti pozna, da na jeziku ni vse v redu. Kako pa naj pomaga zdravnik, če ga bolnik ne uboga?

Urša: Nekaj sličnega.

Peter: Za koga pa?

Urša: Tega ne smeš vedeti. Ne zameri. Rada bi nekega možkega privezala na sebe. Ljudje pravijo, da ti poznaš tiste skrivnostne rože, iz katerih se kuhajo čudotvorne kapljice za ljubezen —

Peter: Aj, aj! — Ljubezen, obujena s kapljicami ni dosti vredna. Pa naj bo. Dobiš jih, ko mi vse razložiš. Le zaupaj mi. Nikomur ne črhnem o tem besedice. Ni to edini slučaj s teboj.

Urša: Petra Mevžiča, mojega moža poznaš. Res, da sem bila tuptam trda z njim, ker je strahovito neroden. Ko sem ga zadnjič uezila, pa je odšel od doma zjutraj in se še danes ni vrnil. Tako se bojim zanj, da se mu ni kaj pripetilo, ker je z jezo odšel od hiše. Sinoči ponoči sem ga čakala, se jezila, preklinjala, pa je prišel sam živi zlodej, črn in kosmat, kakor je v knjigah — tako velik kakor on, pa me je hotel zadaviti in odnesti, kakor je rekel v pekel, med kače in kušarje, to sem razumela. —

Peter (zadržuje smeh): Česa mi ti vsega ne poveš. Pa črn je bil in kosmat? Potem je moral biti zlodej ali od zlodja samega poslan, ker je prišel o polnoči — —. Kam pa si ti šla od samega strahu?

Urša: E — zbežala sem k sosedovim; tam so mi dali obleko za silo in mi svetovali, da grem k tebi za svet. Šele potem, da pokličemo puščavnika, da izžene zlodja iz hiše in napravi v hiši red.

(Dalje prihodnjič.)

zahtevali, naj posreduje pri francoski vladi, da dobi naša država potrebni material za te drage predmete iz Nemčije na račun vojne odškodnine. Tako poročajo razni listi. Za armado je torej in bo denarja vedno dovolj. Za druge stvari ga seveda ni. Kaj pa nam je treba šol, bolnišnic itd.? Glavno je, da imamo močno armado in „liferacije“ za armado, zlasti „liferacije“ v inozemstvu ker take belgrajski porodici največ neso. (Čitajte današnji uvodni članek).

Novi davki. Omenili smo že, kakšne davke nam bo naložila sedanja vlada. Če se bo vlada kaj ozirala na odpor poslancev SLS proti novim davkom vsaj za Slovenijo, je zaenkrat še dvomljivo. Zanimivo pa je, kar poroča „Politika“ o novem davku glede Srbije. „Politika“ piše: „V Srbiji zraste na enem hektarju približno 1000 kg pšenice (10 metercentov). Deset metercentov pšenice je veljalo pred vojno v Srbiji 200 dinarjev, davek od tega pa je znašal 17 dinarjev. Danes velja 10 metercentov pšenice 3000 dinarjev, kmet pa plača ravno tako le 17 dinarjev davka.“ — Dočim torej kmet v Srbiji plača stari predvojni davek, plačuje pa kmet v Sloveniji že jako dolgo štirikratni predvojni davek, vsled tiste nesrečne zamenjave „jedan prema četiri“. Na to razliko se seveda beograjska vlada prav nič ne ozira. Kdo pa se naj ozira na premagance?

Parlament zapustiti nameravajo poslanci Slovenske ljudske stranke in pa del muslimanskih poslancev iz Bosne. Tako so vsaj zagrozili vladi. Vprašanje pa je, če se bo beograjska vlada na te grožnje ozirala. Pri kakšni drugi vladi bi tak korak nekaj zalegel, toda v Beogradu je to veliko vprašanje. Beograjska vlada bo čisto gotovo rekla: „Če vas ne veseli biti v parlamentu, pa idite v božjem imenu! Mi imamo večino in vas itak ne potrebujemo.“ — Po naših mislih bi bilo pa lepše za Slovence, če bi taki vladi slovenski poslanci res nekoliko pokazali roge, z uspehom ali brez uspeha, to je vseeno, ker „uspehov“ itak od beograjske vlade ni za pričakovati nobenih. Vodilna misel radikalne srbijanske vlade je namreč, da so oni zmagovalci, mi pa premaganci in na premagance se ni treba ozirati. Dolžnost premagancev je samo plačevanje in delo za zmagovalce. Zato pa tudi parlament v Beogradu ni parlament in beograjska vlada ni parlamentarna vlada v evropskem smislu, ampak diktatura.

Avstrija prepovedala uvoz konjev iz Jugoslavije. Ministrstvo za kmetijstvo in vode v Beogradu je vsem podrejenim uradom dne 22. junija 1923 pod št. 4514 brzojavno naznanilo, da je po obvestilu našega ministrstva za zunanje zadeve republika Avstrija prepovedala uvoz konjev, mezgov in oslov iz naše kraljevine, ker se je ponovno pripetilo, da so bili naši kopitarji okuženi po smrkavosti. Uvoz se bode dovoljeval samo v izrednih slučajih in proti posebnim dovoljenjem.

Važno za tiste, ki hočejo v Ameriko. Uradno. Z dnem 8. junija 1923 je Generalni izseljeniški komisariat v Zagrebu vsled naredbe ministrstva za socialne politike ustavil svoje uradovanje. Vsi posli, tičeči se izseljevanja so prešli v področje izseljenškega odseka pri ministrstvu za socialno politiko tudi stalni „Posvetovalni odbor“, v katerega področje spada dajanje mnenj v vseh zadevah, tičečih se prevažanja izseljenikov, prošenj za izseljenške potne liste, dalje sodelovanje pri vseh uredbah in zakonih o izseljevanju. S tem je Generalni izseljeniški komisariat prenehal poslovati kot oblast za odobrenje prošenj za izseljenške potne liste in je vsled tega vsaka pismena ali ustmena intervencija pri tem uradu v zadevi izseljenških potnih listov brezpred-

metna. Ravno tako pa tudi pri izseljenškem odseku ministrstva za socialne politike v Beogradu, ker se bodo vse prošnje odobrile in reševale po ocenitvi na novo ustanovljenega „Posvetovalnega odbora“. — Opozarjamo na to interesente, da si z vožnjo v Beograd k ministrstvu ne bodo delali nepotrebnih stroškov.

Razne vesti.

Zamorec v civilu. V Mainzu na Nemškem se je prikazal neki zamorec na ulici v obleki, kakršno nosijo doma v Afriki. Bil je namreč gol. Le okrog ledij je imel obešen pisan predpasnik. Ljudstvo je seveda drlo skupaj, da si ogleda čudežno prikazen. Tudi stražnik je postal pozoren. Zato stopi k njemu in ga opozori, da je tu na ulici taka obleka strogo prepovedana. Zamorec se pa široko zasmee in pokaže stražniku list francoskega vojnega poveljstva v Ruhru, ki pravi, da je zamorec Gambo na dopustu in sme hoditi v „civilu“.

Volga je stopila iz svoje struge in poplavlja mnogo vasi. Okoli 400 ljudij je prišlo ob življenje. Okoli 70.000 je postalo brez strehe. Volga je najznamenitejša reka Rusije. Dolga je 3570 km. Izvira pri vasi Dolgo na vrhovje. Kot mal potočič teče sila počasi. Pred vojno je vozilo po Volgi okoli 80.000 ladij in še več splavov je šlo po Volgi navzdol. Bogata je Volga na ribah. Kadar je Volga plitva in nastopi suša, takrat nastopi glad v vseh krajih, vaseh in mestih ob reki. A kadar je deževno leto, takrat pa Volga običajno stopa iz svoje struge in poplavi daleč naokoli pokrajino, ki je skoraj povsod ravna. Toda le na redkoma nastopa suša in tudi na redko se zgodi, da poplavi Volga pokrajino. Sicer je Volga blagodarica. V Rusiji jo ljubijo kjer jim prinaša blagostanje. Opevajo jo v mnogih pesmih. Odkar so ruski begunci prišli k nam, so se nekatere teh pesmi udomačile tudi pri nas in je danes popeva skoraj že vsak otrok. Zato smo menda našim čitateljem ustregli, ako smo jim napisali par besed o ruski Volgi, o kateri sanja danes na tisoče in tisoče nesrečnih sinov in hčeri velike Rusije, ki so morali vsled težkih notranjih razmer v sovjetski Rusiji zapustiti svojo rusko domovino.

Zgodovina „Prostovoljnega gasilnega društva v Gornji Radgoni“.

(Sestavil in predaval tovariš častni načelnik J. Vengust ob 40letnici društva dne 3. junija 1923.)

(Nadaljevanje.)

Radi delavnih načelnikov, odbornikov in ostalih gasilcev je bilo tudi celo društveno delo neoporečeno; vršili so se redno občni zbori, seje, vaje itd. Pripoznale so to človekoljubno delo tudi višje oblasti in so za to bili za 25 letno neumorno delovanje ob praznovanju 25 letnice društva, dne 16. avgusta 1908 sledeči člani odlikovani z častnimi diplomami in kolajnami tovariši: Josip Kocbek, Josip Pratscher, Ivan Horvat, Ivan Ferš in 28. septembra 1913 pa tovariša Martin Borovič in Josip Koler.

V posebno čast si društvo šteje, da ima med svojimi člani 8 častnih članov in to so tovariši: Pratscher Josip, Mavrič Karel, Vengust Jernej, Preindl Peter, Mlinerič Blaž, Koler Josip, Fekonja Ivan, in Jančar Anton. Vsem tem se danes ob 40 letnici zahvaljujemo za zvesto društveno delovanje in prosimo jih, naj nam bodo tudi še v naprej v vzpodbudo, jim želimo, da bi bili srečni in dal Bog, da bi doživeli še mnogo let svojim v srečo, nam pa v podkrepitev in pomoč.

Kot ustanovniki so bili posebno častni člani Pratscher Josip, Ferš Ivan, Jančar Anton in gasilci Ferš Anton, Temelj Jurij, (Podgrad)

Weiss Ivan, Kajdič Ivan, Scheucher Ivan, Kürbus Ivan, Borovič Martin, Horvat Ivan, Kocbek Josip. Med temi še živita samo tovariša častna člana Josip Pratscher in Jančar Anton.

Eden najmarljivejših je bil brezdvomno tovariš častni načelnik Josip Pratscher, kateri je s svojim plodonosnim delovanjem kot podnačelnik 22 let in zadnjih 8 let pa kot načelnik društva postavil leta 1914 na zemljišču zakoncev Franca in Marije Velcl, katera sta v to svrhu dne 17. 2. 1913 odstopila stavbišče, sedanji novi gasilski dom. Gasilski dom je lep in prostoren, in bo odgovarjal tudi poznejšim časom z večjo in modernejšo opremo društva; on dela s svojo lepo stavbo vso čast društvu in trgu.

(Dalje prihodnjič.)

Vinogradništvo o sedanjem vremenu.

Koliko veselja, da, upi in nade so nas navdajale letošnjo pomlad, ob razvitju vinske trte. Premnogi je dal duška svojemu optimističnemu veselju, češ, kaj bo letos bom imel enkrat več vina kot lani? A prišel je mesec juni, skoraj najvažnejši v sezoni vinske trte, vedno deževje, mrzlo vreme, kljub temu po mnogih krajih toča in mraz, a danes s strahom gledamo, kaj nam bo prinesla jesen? Da, prav pravimo: dokler ni vina v sodu, še ga nimamo.

Skozi neugodno vreme je potek cveta vinske trte letos skrajno počasen. Že pred štirimi tedni smo opazili nekatere zgodnje vrste cveteti in danes po lastnem prepričanju lahko rečem, da je komaj dobra polovica odcvetela. Pri lepem vremenu pa navadno mora trta odcveteti v 14 dneh. Opazil sem, da grozdiki ranocvetečih sort, naprimer beli burgundec, kažejo letos res čudno podobo. Na enem in istem grozdu se vidijo različne jagode, ene so na primer dosegle velikost srednje debelega grahovega zrna, v tem ko še druge niti za cvet razvite niso. Poglejmo samo rudeči traminec, on še ni odvrzel niti polovice svojih cvetnih kopic, posledica tega bo, da bodo ostale brez sadu, ali pa ne bodo popolnoma dozorele. Opoštevajoč ta dejstva, lahko mirno rečem, da bo le samo slaba polovica od navezanega grozdja ostala. Našle se bodo tudi v jesen jagode na enem in istem grozdu, ki bodo ali prezele, medtem ko se druge niti omehčale ne bodo. Iz tega je tudi lahek sklep, da letos na kakovosti tudi ne bomo mnogo pridobili.

Še vedno trajajoči dež pa ne upliva samo neugodno na cvet in razvijanje grozdja, ampak je tudi pospeševatelj najhujšega vinogradniškega sovražnika, peronospore. Ker je zaradi slabega vremena zaostalo škropljenje, kolikor pa je že poškrplojenega, pa zaradi vednega deževja slabo učinkuje, se priporoča, da se pridene namesto navadnih 3 kg na polovnjak vode, zaradi boljšega učinka 4 do 5 kg. Tudi uspešno žvepljanje je sedaj popolnoma nemogoče. Dobro nadomestilo za žveplo pa je salojidin, ker ta deluje tudi brez solnca, pridene se ga 2—3 kg na en polovnjak zgotovljenega škropiva. Salojidin se mora ravnotako raztopiti kot galica. Dobi se pri vseh kmetijskih podružnicah.

Vsa dela po vinogradih stojijo. Mnogokrat sem že opazil, da mnogi vežejo mokre dele vinske trte še po tisti stari metodi, zelo trdno k kolu, brez ozira na grozdje, kateremu skozi ta položaj ustavi vsak razvitek ter polagoma odpade. Zaradi slabih izgledov kvalitativnega in kvantitativnega stanja letošnje trgatve, so vinske kupčije postale nekoliko živahnije. Zelo priporočljivo pa je, da se dobra in sortirana vina obržijo za stara, ker ta bodo dobro prodana. Fric Sever.

HRANILNICA IN POSOJILNICA v RADINCIH

r. z. z. n. z.

obrestuje vloge po najvišji obrestni meri || daje raznovrstna posojila in izplačuje dvige brez odpovedi.

račun ček. urada št. 12.168.

Ena 1 steklenica Elzafluida nadomesti 3 steklenice francoskega žganja!

Vsebina to naredi!

Sestava Fellerjevega Elzafluida iz najmočnejših esencev zdravilnih želišč, cvetja, korenin in listja z najfinejšim destilatом žganja je že čez 25 let vzrok zahvalnosti nebroj ljudi v vseh delih sveta, ker jim kakor dober prijatelj v težkih dneh bolečine prežene. Imate bolečine v udih? V hrbtu? Zobobol? Nahod? Ste slabi, preneti, izmučeni in preveč občutljivi? Zelite dober kosmetikum za zobe, zobno meso, lice, glavo? Ali želite v vsi priložnosti imeti zanesljivo sredstvo v hiši? Poskusite pravi Fellerjev Elzafluid. Kmalu boste rekli tudi vi:

**TO JE NAJBOLJŠE
KAR SEM KEDAJ OKUŠALI!**

Je veliko močnejše in izdatnejše kakor francosko žganje in najboljšo sredstvo te vrste! V vseh dotičnih poslovnih zahtevajte samo pravi Elzafluid od lekarnarja Feller. S pakovanjem in poštino stane, če denar naprej ali do povzetju:

3 dvojnate ali	1 specialna steklenica	24 Din
12 dvojnatih „	4 specialne steklenice	84 „
24 „ „	8 specialnih steklenic	146 „
38 „ „	12 „ „	208 „

Na te cene se računa se še 5% doplatka. Adresirati na tančno: **EUGEN V. FELLER**, lekarnar, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 326 Hrvatsko.

Malo posestvo

na prodaj, meri dva orala 600 klafr. Zidana hiša in popolnoma nov svinjak. Poizve se v gostilni pri Kovaču ali Martinu Čeh, Zgornja Ščavnica, pošta Sv. Ana na Krembergu.

Naznanilo prevzetja!

Cenjenemu občinstvu si dovoljujeva uljudno naznaniti, da sva prevzela

gostilno

v Radencih prej „Rosenberger“ ter se bodeva povsem potrudila cenjene goste zadovoljiti z vedno dobrimi jedili in najfinejšim vinom.

Priporočava se osobito najtopleje za nadaljno naklonjenost dosedanjih gostov, katerim zagotavlja že vnaprej točno in najsolidnejšo postrežbo.

Z odličnim spoštovanjem

Franjo in Karolina Vujec
gostilničar.

Prodaja se takoj dva hrama

pri Sv. Lenartu v Slov. gor., štev. 51 in 52 s približno dvema oraloma zemljišča. Nakup bi bil prikladen za kakega mizarja, kateremu bi se tudi odstopil tuk. pogrebni zavod I. in II. razreda. Pogoje naznani Iv. Dimnik, pos. in trgovec pri Sv. Lenartu v Slov. goricah.

Kdor

ima kaj za prodati ali hoče kaj kupiti, naj inserira v „Murski Straži“.

Državna razredna loterija

Šesto kolo.

Prvo žrebanja 3. in 4. julija 1923

100.000 srečk

50.000 dobitkov

Glavni dobitki:

1,000.000 Din	400.000 Din	600.000 Din
400.000 Din	100.000 Din	60.000 Din
200.000 „	80.000 „	50.000 „
150.000 „	70.000 „	30.000 „
	20.000 Din itd.	

Dobitki se izplačajo takoj brez odtegljaja.

CENA SREČKAM:

cela 48 Din polovična 24 Din
četrtna 12 Din

Zahtevajte gratis prospekte.

Razprodaja in pošilja po pošti:

Obrtna banka, podružnica Ljutomer

Norddeutscher Lloyd, Bremen

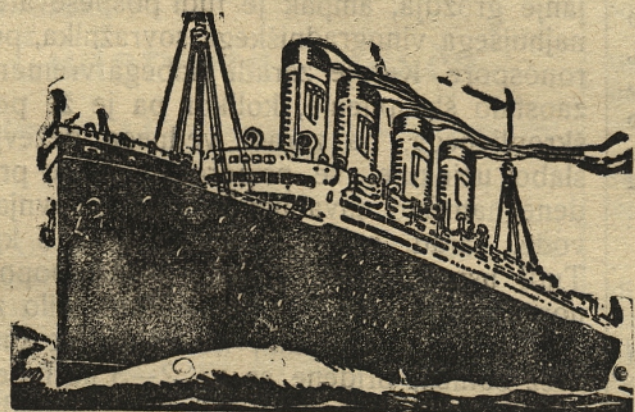
(Severonemški Lloyd)

Vsem Amerikancem najbolj poznana parobrodna družba.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Hrv. Slav. Gospodarsko društvo v Zagrebu.

Brzjavi: Nordlloyd, Zagreb.

Poslovalnica v Zagrebu:

Viator konačište, pri državnem kolodvoru.

Podružnica v Beogradu:

Obiljež venac 10.

Podružnica v Ljubljani:

Eduard Tavčar, Miklošičeva ulica.

Podružnica v Vel. Bečkerek:

Johann Graf, Cara Dušana ulica.

Posojilnica v Gornji Radgoni

r. zadr.
z n. z.

sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti pripisuje brez posebnega naročila koncem decembra vsakega leta h kapitalu; sprejema od svojih strank kot vloge hranilne knjižice in plačuje za nje terjatve drugih denarnih zavodov; daje posojila na vknjižbo, na poročstvo, menice, tekoče račune, vrednostne papirje, raznovrstne trgovske kredite, akreditive pod najugodnejšimi pogoji in najnižji obrestni meri; dela prošnje za vknjižbo posojil brezplačno; Rentni in invalidski davek plačuje posojilnica sama ter ga ne odteguje vlagateljem; posreduje pri izmenjavi tujih valut (tujega denarja), vnovčuje čeke ter izvršuje vsakovrstna nakazila; daje vsa v denarno stroko spadajoča pojasnila in kreditne informacije brezplačno.

Uradne ure vsak delavnik od 8. do 12. ure.

Uradni prostori v lastni hiši, glavna cesta štev. 40 ob kolodvoru.

Računpoštnega čekovnega urada v Ljubljani štev. 10.593. — Telefon štev. 3.